

تاریخچه، خصوصیات و ویژگیهای گوسفند نژاد حصارى

پرورش گوسفندان نژاد حصارى در تاجیکستان به قرن ۹ تا ۱۱ میلادى در تاجیکستان بر مى گردد. با اصلاح نژاد، گوسفندان حصارى تقریباً در قرون ۹ - ۱۱ عمدتاً در تاجیکستان و در جمهوری‌های اربکستان، قزاقستان، قرقیزستان و همچنین در افغانستان پرورش داده مى شوند. طی سالهای اخیر، منطقه پرورش گوسفندان از نژاد حصارى گسترش یافته است و حتى در روسیه، اوکراین و بلاروس نیز وجود دارد.

در سال ۱۹۱۲ برای اولین بار گوسفند حصارى در نمایشگاه کشاورزى روسیه توسط چيروینكى. ن. پ. و یالگینیم. و.ب. معرفی شد. دورگه کردن این گوسفندان با نژادهای پشم نازک و نیمه نازک (پشم ریز یا نیمه ریز) به منظور بهبود کیفیت پشم گوسفند منجر به کاهش دنبه و کاهش خصوصیات سازگارى آنها با اقلیم شد. اگر چه این گوسفندها در جهان از نظر پشم درشت ترین و بی کیفیت ترین پشم را دارا هستند ولی از نظر میزان کیفیت گوشت و چربی هیچ نژاد گوسفدى با آنها نمى تواند برابری کند. قوچهای این نژاد در پرورشگاه(مزرعه) شهر نو در هنگام زنده ۱۵۴ تا ۱۹۲ کیلوگرم وزن دارند.

رشد نژاد گوسفندان حصارى بسیار سریع است، در سن ۴-۵ ماهگی دارای وزن زنده ۴۵ تا ۵۰ کیلوگرم، میش ۶۵ تا ۷۰، قوچ ۹۵ تا ۱۰۰ کیلوگرم است.

یکی از ویژگیهای نژاد این گوسفندان، تولید شیر بالای میش این نژاد است. تنها در دو ماه اول شیردهی میش‌های حصارى قادر به تولید ۱۰۵-۱۲۰ لیتر شیر هستند که محتوای چربی آن از ۶ تا ۷ در صد، پروتئین آن از ۵ تا ۷.۲ در صد متغیر است. به طور متوسط، پشم هر راس گوسفندى حصارى ۰.۹ تا ۱.۰ کیلوگرم را تشکیل مى دهد. آنها توانایی ذخیره تا ۳۰ کیلوگرم چربی (روغن) را در دنبه خود دارند.

برای اولین آزمایش بمنظور نژاد گوسفند گوشتى و پشمى با استفاده از میش‌های نژاد حصارى با قوچ‌های لینکالی سال ۱۹۲۸ در جمهوری ازبکستان توسط پرفسور دویداو.س.گ. انجام شد. همچنین در سال ۱۹۳۰ چنین اقدامی در تاجیکستان صورت گرفت و طی سالهای ۱۹۳۷ تا ۱۹۴۰ جفت گیری قوچ‌های نژاد لینکالی و میش‌های حصارى انجام گرفت که نتیجه دل خواه حاصل نشد. در سال ۱۹۴۷ مجدد کارهای تحقیقاتی برای اصلاح نژادهای گوسفند حصارى برای بهبود گوشت، روغن و پشم آغاز و در سال ۱۹۶۳ وزارت کشاورزى اتحاد جماهیر شوروى، نژاد گوسفند تاجیک را به عنوان نژاد برتر تایید کرد.

از سال ۱۹۴۰ بر روی نژاد گوسفندان حصارى کار علمى و تحقیقاتی انجام شده است و طی سالهای ۸۰ نوع نژادى داخلی به نام فرخارى (۱۹۸۹) کشف شد. این اکتشاف از سوى کمیته دولتی اختراع و اکتشاف اتحاد جماهیر شوروى تایید گردید.

بهترین نوع نژاد گوسفندان حصار در کارخانه حصار در منطقه فرخار و سایر مناطق استان ختلان قرار دارند

همچنین دانشمندان موسسه دامپروری و مرتع آکادمی علوم کشاورزی تاجیکستان و متخصصان مزارع پرورش کارهای علمی و اصلاحی جهت کشف نوع جدید نژاد به نام «شهرنو» موفق شدند، در سال ۲۰۲۲ کمیسیون تایید دولتی نژاد جدید گوسفند را مثبت ارزیابی کرده و آن را برای تایید رسمی دولت به وزارت کشاورزی جمهوری تاجیکستان ارسال کرد. در ۱۵ آوریل سال ۲۰۲۳ تحت شماره ۱/۱ این دستاورد تایید شد. در شهرنو نوعی از نژاد گوسفندان حصار وجود دارد که جهت پرورش آن جهت تولید گوشت، چربی و پشم مناسب می باشد. به خوبی برای چرا در مراتع، چرا و برای سفرهای طولانی و دشوار در زمین های سخت و کوهستانی سازگار هستند. گوسفندان از این نوع نژاد همراه با وزن بالا، دارای پشم بسیار خوبی هستند. بهترین نوع نژاد از گوسفندان در شرکت واحد دولتی اصلاح نژاد « ذات پرور» شهر حصار، تعاونی تولید «دلشاد ب» ناحیه ورزاب و سایر نواحی تابع جمهوری قرار دارند.

در حال حاضر تعداد گوسفندان نژاد حصار در تاجیکستان بیش از ۱.۷ میلیون راس را تشکیل می دهند. شایان ذکر است ۷ شرکت و مرزعه پرورش گوسفند حصار در تاجیکستان وجود دارد. تاریخچه ظهور و پرورش گوسفندان حصار به ما اجازه می دهد که چنین نتیجه گیری کنیم که پرورش گوسفندان نژاد حصار در تاجیکستان سابقه طولانی دارد، گوسفندان این نژاد از نظر سرعت، اندازه، سازگاری با شرایط نگهداری در مرتع کاملاً با سایر نژادهای گوسفندان متفاوت هستند.